

ผลของการเลือก รถยนต์มาใช้

พรเทพ ทวีกาญจน์

ผู้บริหารสำนักทรัพยากรบุคคล
บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)

รถยนต์ ถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งในการใช้ชีวิตในเมืองและเป็นทรัพย์สินอย่างหนึ่งของคนทำงานที่พอจะมีรายได้อยู่บ้าง ต้องแสวงหาวิธีไว้เป็นของตัวเอง ราคาต่างวืดก็ไม่ใช่จะน้อยเสียเมื่อไร แต่เมื่อจำเป็นต้องมี ก็ต้องหาทางซื้อเอาได้ไม่ว่าวิธีใดวิธีหนึ่ง จะเป็นเงินสด หรือผ่อนก็แล้วแต่ความสามารถของแต่ละคนและวิธีที่นิยมกันมาก คือเป็นการซื้อแบบผ่อนชำระเอา จึงได้เกิดธุรกิจหนึ่งขึ้นมา คือ การให้เช่าซื้อ โดยผู้ให้เช่าซื้อนำเอาค่าเช่าและราคาคร่อมาร่วมกัน จากนั้นก็ให้ผู้เช่าซื้อผ่อนชำระเป็นงวดๆ จนกว่าจะครบค่าเช่าซื้อทั้งหมด การชำระค่าเช่าซื้อจะต้องชำระให้ครบถ้วนตามงวดที่ได้ตกลงกันได้ จึงจะได้กรรมสิทธิ์เป็นเจ้าของรถคันนั้น ซึ่งเป็นไปตามกฎหมายที่บัญญัติไว้ว่า **“อันว่าเช่าซื้อนั้น คือ สัญญาซึ่งเจ้าของทรัพย์สินออกให้เช่าและให้คำมั่นว่าจะขายทรัพย์สินนั้น หรือว่าจะให้ทรัพย์สินนั้นตกเป็นสิทธิแก่ผู้เช่า โดยเงื่อนไขที่ผู้เช่าได้ใช้เงินจำนวนนั้นเท่านั้นคร่าว”** (ป.พ.พ. มาตรา 572) และการเช่าซื้อจะต้องทำเป็นหนังสือด้วยหากไม่ทำไว้ก็เป็นโมฆะได้ (ป.พ.พ. มาตรา 572 วรรคสอง)

เมื่อสัญญาได้ทำกันไว้แล้ว การที่คู่สัญญาจะขอแก้ไขโดยฝ่ายเดียวย่อมทำไม่ได้ หากฝ่ายใดไปฝ่าฝืนสัญญาก็ถือว่าฝ่าฝืนผิดสัญญา ดังนั้น คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายต้องถือปฏิบัติตามนั้นจนกว่า

สัญญาสิ้นผลผูกพันตามกฎหมายหรือเงื่อนไข แต่ถ้าเป็นความตกลงของสัญญาทั้งสองฝ่ายก็สามารถเปลี่ยนแปลงสัญญานั้นเสียก็ได้และสามารถทำได้ตลอดเวลาของสัญญา

ในกรณีที่คู่สัญญาทั้งสองฝ่ายตกลงให้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงสัญญา สัญญาที่มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงแล้วนี้ก็ต้องถือปฏิบัติไปตามนั้นต่อไป การแก้ไขเปลี่ยนแปลงนี้อาจจะตกลงกันให้สัญญานั้นสิ้นผลทางกฎหมายก็ได้ ทั้งที่สัญญานั้นยังมีระยะเวลาเหลืออยู่ก็ตาม ซึ่งเรียกว่า **การเลิกสัญญาก่อนกำหนด**

สัญญาการเช่าซื้อนั้น คู่สัญญามีสิทธิที่จะขอเลิกการกำหนดได้ เป็นเรื่องของความสมัครใจของทั้งสองฝ่าย จะไปบังคับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งให้ยอมเลิกสัญญานั้นทำไม่ได้ แต่เมื่อทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะเลิกสัญญาก็ต้องถือว่าไม่มีการผิดสัญญาเกิดขึ้น ผู้เช่าซื้อจะต้องส่งมอบคืนทรัพย์สินที่เช่าซื้อคืนแก่ผู้ให้เช่าซื้อ ผู้ให้เช่าซื้อจะเรียกค่าเช่าซื้อที่เหลืออีกไม่ได้ แต่หากมีค่าเช่าซื้อที่ค้างก่อนเลิกสัญญา ผู้เช่าซื้อก็ต้องชำระในงวดที่ยังค้างอยู่นั้น หรือหากมีความเสียหายเกิดจากการผิดนัดชำระค่าเช่าซื้อก็ต้องรับผิดชอบส่วนนั้นอีกจำนวนหนึ่ง **ความรับผิดชอบนี้เป็นความรับผิดชอบในอดีตก่อนที่มีการเลิกสัญญา แต่ความรับผิดชอบในอนาคต หลังจากที่มีการเลิกสัญญาแล้ว ผู้เช่าซื้อไม่ต้องรับผิดชอบต่ออย่างไร**

มีคำถามว่า ผู้เช่าซื้อได้ทำสัญญาซื้อรถยนต์จากผู้ให้เช่าซื้อ โดยตกลงจะชำระค่าเช่าซื้อเป็นงวดๆ รวมกัน 60 งวด แต่ผ่อนชำระมาได้แค่

18 งวด จึงขอเลิกสัญญา ผู้ให้เช่าซื้อก็ยอมให้เลิกสัญญาและได้รับรถคืนไปเรียบร้อยแล้ว แต่เมื่อนำรถยนต์ออกประมูลขายปรากฏว่ามีผู้ซื้อๆ ในราคาต่ำกว่ายอดรวมค่าเช่าซื้อที่เหลืออีก 42 งวด ผู้ให้เช่าซื้อจึงมาฟ้องผู้เช่าซื้อเรียกเงินค่ารถในส่วนที่ขาดนี้ จะเรียกได้หรือไม่

ศาลฎีกาเคยตัดสินเรื่องนี้ไว้ว่า **เมื่อเป็นเรื่องที่สองฝ่ายตกลงกันเลิกสัญญา โดยไม่ปรากฏว่าผู้เช่าซื้อค้างชำระค่างวดแต่อย่างใด ผู้เช่าซื้อจึงยังไม่ผิดสัญญา ส่วนค่าเช่าซื้อที่เหลือหลังจากเลิกสัญญาไปแล้วถือเป็นหนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระในเวลาที่มีการเลิกสัญญา จึงไม่เป็นหนี้ค้างชำระที่ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบ**

เทียบเคียงคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2956/2548 ข้อเท็จจริงฟังได้ว่า โจทก์ให้จำเลยเช่าทรัพย์สินตามฟ้อง มีกำหนด 60 งวดจำเลยชำระค่าเช่าให้โจทก์ครบ 18 งวดแล้วโจทก์กับจำเลยตกลงเลิกสัญญาเช่าโดยโจทก์ได้รับทรัพย์สินที่เช่าคืนแล้วในวันที่ 1 สิงหาคม 2540 คดีมีปัญหาตามฎีกาของจำเลยประการแรกว่า โจทก์มีสิทธิเรียกค่าเสียหายอันเกิดจากการบอกเลิกสัญญาตาม ป.พ.พ. มาตรา 391 ได้หรือไม่ เห็นว่า ป.พ.พ. มาตรา 391 วรรคสี่บัญญัติว่า การใช้สิทธิเลิกสัญญานั้นหากกระทบกระทั่งถึงสิทธิเรียกร้องค่าเสียหายไม่ บทบัญญัติดังกล่าวมีความหมายเพียงว่าการเลิกสัญญานั้นไม่ลบล้างความรับผิดที่ลูกหนี้ได้ก่อขึ้นมาแล้ว กล่าวคือ ถ้าลูกหนี้มีความรับผิดที่ตนเองไม่ชำระหนี้ แล้วการไม่ชำระหนี้เป็นเหตุให้เจ้าหนี้ได้รับความเสียหายเจ้าหนี้ก็มีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนเพื่อความเสียหายนั้นได้ตาม ป.พ.พ. มาตรา 213, 215 และ 216 บทบัญญัติมาตรา 391 มิได้ให้สิทธิพิเศษที่จะเรียกค่าเสียหายในกรณีที่คู่สัญญาตกลงเลิกสัญญากัน โดยลูกหนี้ไม่ได้ค้างชำระหนี้ หรือผิดสัญญาด้วย ดังนั้น การที่โจทก์กับจำเลยสมัครใจเลิกสัญญากัน แม้โจทก์จะอ้างว่าได้รับความเสียหายเพราะจำเลยเลิกสัญญาก่อนกำหนดทำให้โจทก์ไม่ได้รับค่าเช่าอีก 42 งวด แต่เมื่อเป็นการเลิกสัญญาด้วยความสมัครใจทั้งสองฝ่ายโดยจำเลยไม่ได้ผิดสัญญา อีกทั้งค่าเช่า 42 งวด เป็นหนี้ยังไม่ถึงกำหนดชำระในเวลาที่มีการเลิกสัญญากันจึงไม่ใช่อนหนี้ค้างชำระที่จำเลยต้องรับผิดชอบจำเลยจึงไม่ต้องรับผิดชอบใช้ค่าเสียหายแก่โจทก์ พิพากษาคลับให้ยกฟ้องโจทก์

บทสรุปสั้นๆ ความเสียหายที่เกิดขึ้นหลังจากการเลิกสัญญาไม่สามารถเรียกร้องเอาได้ ด้วยเหตุผลที่ทั้งสองฝ่ายสมัครใจที่จะเลิกสัญญาต่อกัน แต่หากข้อเท็จจริงเปลี่ยนไปว่าเหตุที่มีการเลิกสัญญาเป็นเพราะว่าผู้เช่าซื้อเป็นฝ่ายผิดสัญญา เช่น ไม่ชำระค่าเช่าซื้อ อย่างกรณีนี้ผลของคดีย่อมเปลี่ยนแปลงไป ผู้เช่าซื้อต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้น